

test

[siteorigin_widget class="SiteOrigin_Widget_Image_Widget"][/siteorigin_widget]

Puławy w rękach magnackich rodzin - od Lubomirskich do Czartoryskich.

„Za Wisłą w tej stronie leży ładna wioseczka u stóp góry ozdobionej u szczytu pałacykiem w stylu włoskim pięknej struktury, o wspaniałych przedsionkach, marmurowych ornamentach, z salonem urządzonym przepysznie. [...] Domek ten jest niezaprzeczenie najpiękniejszym okazem nowszej architektury w Polsce”.

Tak opisuje pierwszą puławską rezydencję, wzniesioną w latach 1671 - 1676, Francuz Daleyrac. Jej fundatorami byli ówcześni właściciele Puław - marszałek wielki koronny Stanisław Herakliusz Lubomirski oraz jego żona Zofia z Opalińskich. Jedna z najbardziej oświeconych par ówczesnej Rzeczypospolitej powierzyła wykonanie projektu budowli wybitnemu holenderskiemu architektowi - Tylmanowi z [tabby

title="2"]Gameren. Pałac został usytuowany na skraju wysokiej skarpy, a wokół niego rozciągały się barokowe, regularne ogrody.

Po śmierci Lubomirskiego w 1702 roku, dobra puławskie odziedziczyła jego córka Elżbieta, poślubiona Adamowi Sieniawskiemu. Niestety już w 1706 roku wojska szwedzkie zniszczyły tyłmanowską rezydencję. Rzeczywistą odbudowę pałacu, po zburzeniu przez Szwedów, zajęła się Maria Zofia Sieniawska. Ona to, wychodząc za mąż za Augusta Aleksandra Czartoryskiego, wniosła mu w wianie ogromny majątek, w tym Puławy. Nowi właściciele zatrudnili saskiego architekta Jana Zygmunta Deybla, który wzniósł wspaniałą rokokową rezydencję. Wraz z przybyciem Czartoryskich do Puław rozpoczął się okres największej świetności i rozkwitu tego miejsca.

Na przełomie XVIII i XIX wieku Puławy stanowiły centrum życia politycznego, kulturalnego i literackiego. Stało się to [tabby title="3"]za sprawą Adama Kazimierza Czartoryskiego i jego małżonki Izabeli z Flemmingów, którzy sprowadzili na dwór puławski najwybitniejszych artystów (Jan Piotr Norblin), literatów (Julian Ursyn Niemcewicz) i architektów (Christian Piotr Aigner). To tu, w Świątyni Sybilli (1801) i Domu Gotyckim (1809) księżna stworzyła pierwsze muzeum na ziemiach polskich. Stało się ono załóżkiem wielkiego kolekcjonerstwa, kultywowanego do dziś.

Muzeum Czartoryskich w Puławach - ideowy testament księżnej Izabeli.

Prezentowana w Muzeum kolekcja podkreśla szeroki zakres zainteresowań kolekcjonerskich rodziny Czartoryskich. Okres puławski zaznaczył się przede wszystkim zbieraniem narodowych relikwii i kultywowaniem pamięci o nich. W salach ekspozycyjnych zaprezentowane są niezwyklej klasy pamiątki związane z historią Polski m.in. militaria, wśród [tabby title="4"]których podziwiać można zbroję husarską czy szablę króla Stanisława Leszczyńskiego. Warto zwrócić uwagę na miniaturowe sarkofagi zawierające szczątki wybitnych Polaków. Ponadto, zaprezentowane zostały również tarcze honorowe z dolnej kondygnacji Świątyni Sybilli oraz przedmioty związane z osobą Tadeusza Kościuszki: figurka na koniu i kamizelka. Szeroki wybór pamiątek zgromadzonych na wystawie to również sentymentalne drobiazgi fundatorki muzeum, wśród których podziwiać można m.in. gałązkę cedru posadzonego przy grobie Jerzego Waszyngtona, gwóźdź z trumny Anny Jagiellonki czy pukiel włosów króla Zygmunta Starego.

Różnorodność zbiorów Czartoryskich to nie tylko kolekcja księżnej Izabeli. W salach ekspozycyjnych puławskiego muzeum prezentowane są również pamiątki zgromadzone przez wnuka księżnej, Władysława Czartoryskiego. Kiedy dobra Czartoryskich uległy konfiskacie (1831), zbiory zostały

ewakuowane i przewiezione do Paryża. [tabby title="5"]W zakupionej przez Adama Jerzego Czartoryskiego siedzibie emigracyjnej - Hôtel Lambert, puławska kolekcja Czartoryskiej została wzbogacona o nabytki rzemiosła artystycznego, m.in. przedmioty z kości słoniowej czy zbiór emalii ze słynnego ośrodka Limoges we Francji.

Od niedawna kolekcja Czartoryskich stała się własnością państwa. 29 grudnia 2016 roku na Zamku Królewskim w Warszawie Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. Piotr Gliński podpisał z ks. Adamem Karolem Czartoryskim i Fundacją Księżąt Czartoryskich umowę zakupu kolekcji. Rok 2017 to również początek nowych zmian. Od 2 stycznia Muzeum Czartoryskich w Puławach stało się samodzielną placówką podległą Miastu Puławy.

[tabbyending]